

Når journalisten ringer

– tips for deg som jobber med barnevern

Vårt perspektiv: Barnets beste

- Barnevernet skal arbeide for barnets beste
  - Vær aktiv med å gå ut med fakta om barn og unges oppvekstsituasjon og hvilke utfordringer dere ser
  - Fortell om utviklingen i barnevernet gjennom fakta (utvikling av meldinger, meldingsårsak, undersøkelsessaker, tiltak, og så videre.)
- I den kritiske saken
  - Vi må være barnets røst
  - I en del medieomtalte barnevernsaker har tilsynelatende foreldre og barn felles interesser, men den reelle situasjonen kan være annerledes
  - Barnevernet må få fram barnets perspektiv
  - Hvis barnevernet tier, blir barnets interesser ikke ivaretatt

Taushetsplikt kontra åpenhet

Hvor finner du veiledning?

- Rundskriv Q 24-2005 fra BFD, nå BLD, slår fast at:
  - Det skal alltid vises forsiktighet og faglig skjønn
  - Kan uttale seg når opplysninger er allment kjent eller alminnelig tilgjengelig andre steder
  - Når foreldre opphever taushetsplikten
  - Når foreldre har stilt opplysninger til pressens disposisjon
  - Kan korrigere feil
  - Kan vise til at alle opplysninger ikke framkommer
  - Kan kommentere på generelt grunnlag om lovanvendelse, saksbehandling og skjønnsmessige vurderinger
- Bufetats regionkontor
  - Alle regionkontor har informasjonsrådgivere som gir råd og veiledning

Huskeregler når journalisten ringer

- Gi aldri et intervju uten skikkelige forberedelser
- Første kontakt med journalisten avgjør ofte suksess eller fiasko
- La journalistene forstå at du vil hjelpe dem
- Er du taus, snakker andre
- Spør journalisten:
  - Hvem er det som ringer (navn, redaksjon, telefon)?
  - Hva kan jeg hjelpe deg med?
  - Hva gjelder saken? Kan du gi meg noen stikkord?
  - Hva konkret lurer du på?
  - Kan jeg spørre hva som er anledningen for at du ringer?
  - Hva slags sak har du tenkt å lage?
  - Kan du si hvem andre du har snakket med?
  - Er det bestemte ting jeg burde ha hatt kjennskap til?
  - Kan jeg få lov til å ringe deg tilbake?
  - Når har du deadline? Hvor mye haster dette?
- Avtal tidsramme og kontaktmåte

Når du forbereder deg til intervjuet

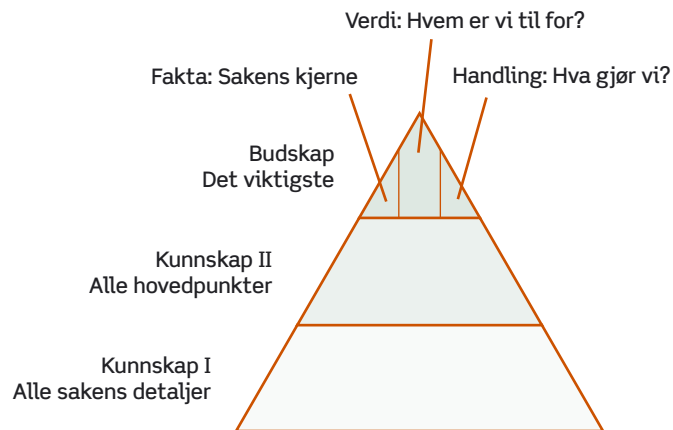
- I stedet for å tenke at du ikke kan si noe i denne saken, snu på det og tenk "hva kan vi si i denne saken?"
- Hva skal være dine hovedbudskap?
- Hvor mye informasjon trenger du gi?
- Hvilke kritiske spørsmål kan du få?
- Hva svarer du på de kritiske spørsmålene?
- Hva vil du ikke gå inn på, og hvordan begrunner du dette?

10 huskereglar

1. Svar aldri uforberedt på spørsmål fra journalister
2. Prøv å få vite mest mulig om hva saken dreier seg om
3. Be om å få ringe tilbake så fort du kan
4. Drøft saken med informasjonsansvarlig eller en annen kollega
5. Tenk: Hva kan vi si i denne saken?
6. Skal vi stille opp – og hvem skal det i så fall være?
7. Prioriter to-tre korte hovedbudskap som du uansett skal ha fram
8. Avklar hva du vil/kan svare på
9. Forbered deg på vanskelige spørsmål
10. Ring tilbake til journalisten

Fra kunnskap til budskap

Tips til radio- og TV-intervjuet

- Noter ned stikkord for hva du ønsker å si
  - Ditt budskap
  - Fakta
  - Eksempler
- Bruk forhåndssamtalen aktivt
  - Avklar rammene for intervjuet, tema og lengde
  - Avklar hva du kan og ikke kan svare på
  - Avtal at spørsmålet kan gjentas hvis du kommer ut av det
  - Be alltid om å få vite det første spørsmålet
- Sett ned tempoet, snakk tydelig, vær poengtert
  - Se på journalisten hele tiden (ikke i kamera ved TV-opptak)
  - Svar kort på spørsmålet, kom raskt med hovedbudskapet ditt
  - Gjenta budskapet
  - Snakk folkelig og unngå faguttrykk (stammespråk)
  - Unngå å bli med på premissene i ledende eller insinuerende spørsmål, korriger feil i spørsmålet

Forberedelse til avisintervjuet

- Forbered noe skriftlig eller elektronisk til journalisten
  - Lovgrunnlag
  - Fakta (statistikk)
  - Annet bakgrunnsmateriale
- Avklar om du kan skille mellom å gi bakgrunn og selve intervjuet
- Off the record eksisterer bare mot journalister du er trygg på – i andre tilfeller betrakt det du sier som om det kan bli offentliggjort.
- Be om å få lese gjennom og godkjenne dine uttalelser dersom du er usikker på om dette blir framstilt på en korrekt måte
- Hold fokus i intervjuet – ikke snakk om alt mellom himmel og jord
- Forbered et statement til intervjuet, der du kort presenterer perspektivet på saken og dine hovedbudskap.

Under intervjuet...

- Husk at alt du sier kan bli brukt – hvis ikke annet er avtalt
- Spør om du får muligheten til å lese gjennom intervjuet før det settes det på trykk – iallfall få godkjenne det du blir sitert på?
- Framfør det du har bestemt deg for – ikke la journalistens premisser styre svarene dine.
- Forhold deg til spørsmålene - men bygg broer til dine egne hovedbudskap.

Vær Varsom = Dine rettigheter

- Det er en levende etikkdebatt blant journalister
- Vær Varsom-plakaten = etiske regler for god presseskikk blant journalister
- Rett til å få vite premissene for intervjuet
- Rett til samtidig imøtegåelse og rett til tilsvar
- Muligheter til å få lese igjennom egne sitater (sjelden hele saken) - men husk: (B)ordet fanger
- Journalisten har plikt til å presentere seg
- Det bør klart fremgå at uttalelser som gis kan bli offentliggjort.
- Meningsinnholdet i uttalelser skal være dekkende
- Titler, bilder og øvrige tekster skal ha dekning i artikkelen.
- Vær varsom med å bruke fotografier i andre sammenhenger enn den opprinnelige.
- Ta særlig hensyn overfor personer som ikke kan forventes å være klar over virkningene av sine egne uttalelser.
- Krav til flerkildejournalistikk

Bruk om nødvendig paragrafene overfor journalisten!

Når du tar kontakt med redaksjonen

- Media er den viktigste kanalen for å påvirke folks holdninger til barnevernet
- For å kunne skape forståelse for barnevernet må man få fram fakta og skape tillit. Dette gjøres blant annet gjennom medieoppslag
- Det er forholdsvis lett å få omtale i lokalavisene om lokale forhold for en lokal fagperson
- Svært ofte er det intervjuobjektene som har tatt initiativet til saker i media, ikke journalisten
- Journalister er avhengig av tips hver eneste dag for å kunne gjøre jobben sin
- Finn en journalist som tidvis skriver om ditt saksfelt
- Ta kontakt når du ser at du har en konkret sak som journalisten kan skrive om
- Ta kontakt direkte med journalisten et par dager før du ønsker at saken skal stå på trykk
- Forbered noe til journalisten:
  - bakgrunnsstoff (gjerne som e-post)
  - bilder eller illustrasjoner?
  - intervjuobjekt?
  - en case eller et eksempel?
- Få fram det spesielle og nye ved saken når du tar kontakt
- Egner saken seg best som en nyhet eller som en feature-reportasje?

Noen klassiske "hits" hos journalister

- Nyheter:
  - er det som er annerledes, forandrer vårt bilde av hvordan ting er, er overraskende eller dramatisk
- Typiske "hits":
  - Hvordan er situasjonen i kommunen?
  - En lokal vinkling på en rikssak
  - Utviklingstrekk og trender
  - Konkrete utspill, rapporter og markeringer
  - Klare og meningssterke uttalelser
  - Følge opp saker som allerede er aktuelle
- Feature: Bak nyhetene
  - En større reportasje for å skape forståelse og bakgrunn i nyhetsbildet

Et åpnere barnevern, kommunikasjonsstrategi for barnevernet

Viktige lenker

- Kommunikasjonsstrategien: www.bufetat.no/kommstrat/
- Rundskriv Q-24/2005: odin.dep.no/bld/norsk/dok/regelverk/rundskriv/

Viktige telefonnummer

Informasjonsrådgivere:

- Region nord: 74 48 10 00
- Region Midt-Norge: 73 56 30 00
- Region vest: 55 37 70 00
- Region sør: 24 04 30 00
- Region øst: 33 72 90 00

Informasjonsenheten i Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet: 24 04 40 00